
 AZƏRBAYCAN QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ İNSTİTUTU	AZƏRBAYCAN QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ İNSTİTUTU SINAQ LABORATORİYALARINDA MÜƏYYƏN OLUNMUŞ TƏLƏBLƏRƏ UYGUNLUĞUN BƏYAN EDİLMƏSİ ZAMANI ÖLÇMƏ QEYRİ-MÜƏYYƏNLIYINƏ ƏSASƏN MÜAYINƏ NƏTİCƏLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİNƏ DAİR TƏLİMAT	Sənəd № :	T-017
		Nəşr tarixi :	15.09.2025
		Dəyişiklik tarixi :	-
		Dəyişiklik № :	-
		Səhifə № :	1 / 6

**Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutu PHŞ
İdarə Heyətinin “ 15 ” “sentyabr” 2025-ci il
tarixli Q/05 №-li Qərarı ilə təsdiq
edilmişdir.**

**“Sınaq laboratoriyalarında müəyyən olunmuş tələblərə uyğunluğun bəyan
edilməsi zamanı ölçmə qeyri-müəyyənliyinə əsasən müayinə nəticələrinin
qiymətləndirilməsinə dair ”**

TƏLİMAT

BAKI 2025

	AZƏRBAYCAN QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ İNSTİTUTU SINAQ LABORATORİYALARINDA MÜƏYYƏN OLUNMUŞ TƏLƏBLƏRƏ UYĞUNLUĞUN BƏYAN EDİLMƏSİ ZAMANI ÖLÇMƏ QEYRİ-MÜƏYYƏNLIYINƏ ƏSASƏN MÜAYİNƏ NƏTİCƏLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİNƏ DAİR TƏLİMAT	Sənəd № :	T-017
		Nəşr tarixi :	15.09.2025
		Dəyişiklik tarixi :	-
		Dəyişiklik № :	-
		Səhifə № :	2 / 6

MÜNDƏRİCAT

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR.....	3
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	3
3. SINAQ NƏTİCƏLƏRİNİN UYĞUNLUĞUNUN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ.....	4
4. TƏLİMATIN TƏTBİQİ	6

 <p>AQTI AZƏRBAYCAN QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ İNSTİTUTU</p>	<p align="center">AZƏRBAYCAN QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ İNSTİTUTU</p> <p align="center">SINAQ LABORATORİYALARINDA MÜƏYYƏN OLUNMUŞ TƏLƏBLƏRƏ UYGUNLUĞUN BƏYAN EDİLMƏSİ ZAMANI ÖLÇMƏ QEYRI-MÜƏYYƏNLIYINƏ ƏSASƏN MÜAYİNƏ NƏTİCƏLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİNƏ DAİR TƏLİMAT</p>	Sənəd № :	T-017
		Nəşr tarixi :	15.09.2025
		Dəyişiklik tarixi :	-
		Dəyişiklik № :	-
		Səhifə № :	3 / 6

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1.1. “Sınaq laboratoriyalarında müəyyən olunmuş tələblərə uyğunluğun bəyan edilməsi zamanı ölçmə qeyri-müəyyənliyinə əsasən müayinə nəticələrinin qiymətləndirilməsinə dair” Təlimat (bundan sonra – Təlimat), “ISO/IEC Guide 98-4, Uncertainty of measurement - Part 4: Role of measurement uncertainty in conformity assessment, 2012” (“ISO / IEC Guide 98-4, Ölçmənin qeyri-müəyyənliyi - Hissə 4: Uyğunluq qiymətləndirilməsində ölçü qeyri-müəyyənliyinin rolu”), “Eurolab Technical Report No.01/2017 Decision rules applied to conformity assessment” (“Eurolab Technical Report No.01/2017 Uyğunluğun qiymətləndirilməsinə tətbiq edilən qərar qəbul qaydaları”), “ILAC G8:09/2019 Guidelines on Decision Rules and Statements of Conformity About ILAC” (“ILAC-G8: 2019 - Qərar Qəbul Qaydaları və Uyğunluq Bəyanatları üzrə Təlimatlar”), “Eurochem/CITAC Guide Use of uncertainty information in compliance assessment” (Uyğunluğun qiymətləndirilməsində qeyri-müəyyənlik məlumatlarının istifadəsi) və AZS ISO/IEC 17025:2020 standartına istinad edilməklə hazırlanmışdır.

1.2. Bu Təlimatın məqsədi Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutu publik hüquqi şəxsinə (bundan sonra – İnstitut) edilən müraciətə əsasən, İnstitutun tabeliyində fəaliyyət göstərən sınaq laboratoriyalarında müəyyən olunmuş tələblərə uyğunluğun bəyan edilməsi zamanı ölçmə qeyri-müəyyənliyi nəzərə alınmaqla müayinə nəticələrinin qiymətləndirilməsindən ibarətdir.

1.3. İnstitut tabeliyində fəaliyyət göstərən sınaq laboratoriyalarında həyata keçirilən müayinələrlə bağlı bu Təlimatın tələblərinin yerinə yetirilməsinə nəzarəti laboratoriya müdirləri, əgər varsa laboratoriya bölmə rəhbərləri və keyfiyyətə nəzarət üzrə mütəxəssislər vasitəsilə həyata keçirir.

2. ƏSAS ANLAYIŞLAR

2.1. Bu Təlimatda istifadə edilən anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

2.2. Ölçmə intervalı (Measuring interval) – Metoda bağlı olaraq ölçmə nəticəsində hesablama edilə biləcək yuxarı və aşağı limit intervalı;

2.3. Birləşdirilmiş ölçmə qeyri-müəyyənliyi (Combined measurement uncertainty) – Analizin bütün komponentlərinin standart qeyri-müəyyənliklərinin müəyyən edilmiş metodlardan istifadə edilməklə toplanaraq əldə edilmiş analiz nəticəsi qeyri-müəyyənliyi;

2.4. Genişləndirilmiş ölçmə qeyri-müəyyənliyi (expanded measurement uncertainty) – Verilmiş etimad intervalına görə seçilmiş əmsal və birləşdirilmiş ölçmə qeyri-müəyyənliyin hasili ilə əldə edilən qeyri-müəyyənlik;

2.5. Etimad intervalı (confidence interval) – bir ölçmə və ya statistik təhlil nəticəsinin düzgünlüyünü qiymətləndirmək üçün istifadə edilən statistik bir anlayış;

2.6. Ölçmə qeyri-müəyyənliyi (measurement uncertainty) – Ölçmə nəticəsi ilə bərabər göstərilən, ölçmə nəticəsinə qarşı gələn qiymətlərin paylanılmasını xarakterizə edən və ölçmə nəticəsinin keyfiyyətini göstərən parametrdir;

 <p>AOTI AZƏRBAYCAN QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ İNSTITUTU</p>	AZƏRBAYCAN QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ İNSTITUTU SINAQ LABORATORİYALARINDA MÜƏYYƏN OLUNMUŞ TƏLƏBLƏRƏ UYGUNLUĞUN BƏYAN EDİLMƏSİ ZAMANI ÖLÇMƏ QEYRI-MÜƏYYƏNLIYINƏ ƏSASƏN MÜAYİNƏ NƏTİCƏLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİNƏ DAİR TƏLİMAT	Sənəd № :	T-017
		Nəşr tarixi :	15.09.2025
		Dəyişiklik tarixi :	-
		Dəyişiklik № :	-
		Səhifə № :	4 / 6

2.7. Uyğunluq bəyanatı (Statement of Conformity) – Sınaq nəticəsinin öncədən müəyyən edilmiş müvafiq standartların, texniki normativ hüquqi aktların və normativ hüquqi aktlar tələblərinə uyğunluğunun və ya uyğunsuzluğunun bəyan edilməsi zamanı ölçmələrin qeyri-müəyyənliyinin nəzərə alınaraq qiymətləndirilməsi;

2.8. Spesifikasiya (specifications) – Məhsulun texniki tələblərini və meyarlarını müəyyən edən müvafiq standartlar, texniki normativ hüquqi aktlar və normativ hüquqi aktlar;

2.9. Tolerans limiti (Tolerance Limit (Specification Limit)) – məhsulun və ya ölçmə nəticəsinin minimum və maksimum məqbul yuxarı və/və ya aşağı hədlərini (icazə verilən qiymət/limit) müəyyən edən anlayış;

2.10. Üst limit (upper limit) – Bir məhsulda müəyyən edilmiş komponentin maksimal icazə verilən miqdarı;

2.11. Alt limit (lower limit) – Bir komponentin minimal icazə verilən miqdarı;

2.12. Müraciət edən lehinə hesablama - hesablanmış ölçmə qeyri-müəyyənliyi qiymətinin müəyyən edilmiş üst və ya limit qiymətinə əlavə edilməsi və ya çıxılması.

3. SINAQ NƏTİCƏLƏRİNİN UYGUNLUĞUNUN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

3.1. Sınaq nəticələrinin müvafiq standartın, texniki normativ hüquqi aktın, normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğunluğuna genişləndirilmiş ölçmə qeyri-müəyyənliyi təsir edirsə, genişləndirilmiş ölçmə qeyri-müəyyənlik qiyməti nəzərə alınaraq sınaq nəticəsinin uyğunluğunun qiymətləndirilməsi aparılmalıdır. Uyğunluğun qiymətləndirilməsi aparılarkən 95% etibarlılıq gözlənilərək genişləndirilmiş qeyri-müəyyənlik qiyməti nəzərə alınmalıdır.

3.1.1. Uyğunluq qiymətləndirilməsinin aparılması üçün sınağa və ya məhsula aid müvafiq tələblər müəyyən edilməlidir.

Bu qiymətləndirmənin əsaslandığı tələblər aşağıdakılardır:

- Normativ hüquqi akt ilə müəyyən edilmiş tələb;
- Texniki normativ hüquqi akt ilə müəyyən edilmiş tələb;
- Standart ilə müəyyən edilmiş tələb;
- Bu Təlimatın 4.1.1-ci bəndi ilə müəyyən edilmiş “Faktiki” kimi qiymətləndirilmə.

3.1.2. Müraciət edən uyğunluq bəyanatı tələb etdiyi təqdirdə (uyğundur/uyğun deyil, tolerans limiti daxilində/xaricində və s.), müayinə ilə bağlı nəticələrin qiymətləndirməsinin əsaslandığı tələb müraciət edən ilə müqavilədə və ya təhvil-təslim aktında razılaşdırılır.

Müraciət edən müayinə ilə bağlı nəticələrinin qiymətləndirmə qaydasını göstərmirsə, onun Təlimatın bu şərtlərini təsdiq etdiyi qəbul edilir.

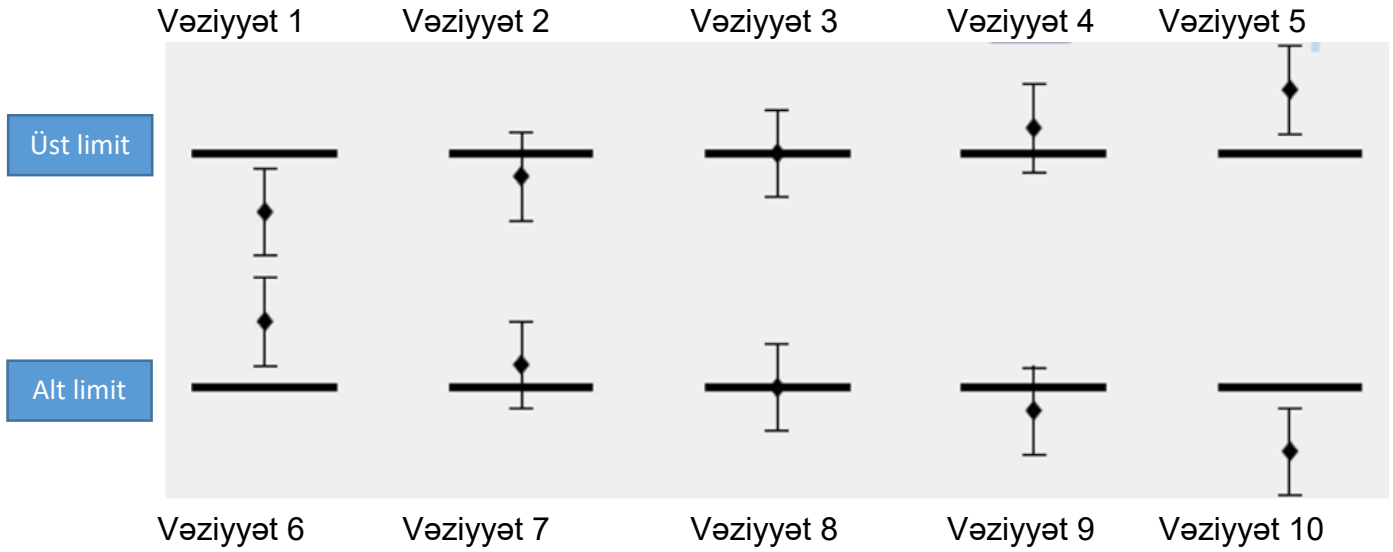
3.1.3. Sınaq nəticəsinə ölçmə qeyri-müəyyənliyi tətbiq edərək həyata keçirilən uyğunluğun qiymətləndirilməsində 3 (üç) mümkün nəticə ola bilər. Tələblərə uyğun olaraq Təlimatın tətbiq olunduğu vəziyyətlər aşağıdakılardır:

- Uyğundur;
- Uyğun deyil;
- Faktiki;

 AZƏRBAYCAN QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ İNSTITUTU	AZƏRBAYCAN QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ İNSTITUTU		Sənəd № :	T-017
	SINAQ LABORATORİYALARINDA MÜƏYYƏN OLUNMUŞ TƏLƏBLƏRƏ UYGUNLUĞUN BƏYAN EDİLMƏSİ ZAMANI ÖLÇMƏ QEYRİ-MÜƏYYƏNLIYINƏ ƏSASƏN MÜAYİNƏ NƏTİCƏLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİNƏ DAİR TƏLİMAT		Nəşr tarixi :	15.09.2025
			Dəyişiklik tarixi :	-
			Dəyişiklik № :	-
			Səhifə № :	5 / 6

3.1.4. Vəziyyətlərdən asılı olaraq nəticələrin uyğunluğunun qiymətləndirilməsi aşağıdakı cədvəldə (Cədvəl 1) göstərilmişdir:

Cədvəl 1. Analiz nəticəsi və ölçmə qeyri-müəyyənliyinin uyğunluq göstəricilərinə görə vəziyyətləri

◆ Sınaq nəticəsi
| Ölçmə qeyri-müəyyənliyi

3.1.4.1. Cədvəl 1, Vəziyyət 1 - Sınaq nəticəsi üst limitdən aşağıdır. Genişləndirilmiş ölçmə qeyri-müəyyənliyinin qiyməti əlavə edildikdə belə bütün ölçmə intervalı üst limitdən aşağıdır. Bu halda “Uyğundur” qərarı verilir.

3.1.4.2. Cədvəl 1, Vəziyyət 6 - Sınaq nəticəsi alt limitdən yuxarıdır. Genişləndirilmiş ölçmə qeyri-müəyyənliyinin qiyməti əlavə edildikdə belə bütün ölçmə intervalı alt limitdən yuxarıdır. Bu halda “Uyğundur” qərarı verilir.

3.1.4.3. Cədvəl 1, Vəziyyət 5 - Sınaq nəticəsi üst limitdən yuxarıdır. Genişləndirilmiş ölçmə qeyri-müəyyənliyinin qiymətini çıxdıqda belə bütün ölçmə intervalı üst limitdən yuxarıdır. Bu halda “Uyğun deyil” qərarı verilir.

3.1.4.4. Cədvəl 1, Vəziyyət 10 - Sınaq nəticəsi alt limitdən aşağıdır. Genişləndirilmiş ölçmə qeyri-müəyyənliyinin qiyməti əlavə edildikdə belə bütün ölçmə intervalı alt limitdən aşağıdır. Bu halda “Uyğun deyil” qərarı verilir.

3.1.4.5. Cədvəl 1, Vəziyyət 2,3,4,7,8 və 9-cu hallarda genişləndirilmiş ölçmə qeyri-müəyyənliyinin qiymətini əlavə etdikdə və ya çıxdıqda normativ limit əldə olunan interval

 <p>AQTI AZƏRBAYCAN QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ İNSTİTUTU</p>	AZƏRBAYCAN QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ İNSTİTUTU SINAQ LABORATORİYALARINDA MÜƏYYƏN OLUNMUŞ TƏLƏBLƏRƏ UYGUNLUĞUN BƏYAN EDİLMƏSİ ZAMANI ÖLÇMƏ QEYRI-MÜƏYYƏNLIYINƏ ƏSASƏN MÜAYİNƏ NƏTİCƏLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİNƏ DAİR TƏLİMAT	Sənəd № :	T-017
		Nəşr tarixi :	15.09.2025
		Dəyişiklik tarixi :	-
		Dəyişiklik № :	-
		Səhifə № :	6 / 6

(analiz nəticəsi $\pm$ ölçmə qeyri müəyyənliyi) çərçivəsində olarsa müraciət edən lehinə hesab olunur və bu zaman “Uyğundur”, əks halda “Uyğun deyil” qərarı verilir.

3.2. Bu Təlimatın tətbiqi zamanı tolerans limiti ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik sistemində daxil olan normativ hüquqi aktlarda, texniki normativ hüquqi aktlarda və müvafiq standartlarda göstəricilər olmadıqda Avropa İttifaqının direktivlərinə və müvafiq aktlarına istinad edilə bilər.

4. TƏLİMATIN TƏTBİQİ

4.1. Təlimatın tətbiqi formaları aşağıdakılardır:

4.1.1. Sınaq laboratoriyasında istifadə ediləcək spesifikasiyada məcburi tələb olmadıqda və ya müraciət edən tərəfindən uyğunluq bəyanatı tələb edilmədikdə Təlimata əsasən qiymətləndirmə tətbiq edilmir və nəticələr qiymətləndirilmədən “Faktiki” olaraq təqdim edilir.

4.1.2. İxrac təyinatlı nümunələr istisna olmaqla idxal, planlı yoxlama, plandankənar yoxlama, müstəqil müraciət və digər təyinatlı nümunələrdə bütün göstəricilər üzrə sınaq nəticələrinin qiymətləndirilməsində müvafiq standartların, Avropa İttifaqının direktivləri və müvafiq aktları, texniki normativ hüquqi aktların, normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğun olaraq və əgər varsa ölçmə qeyri-müəyyənliyi müraciət edənə lehinə (Cədvəl 1, Vəziyyət 2,3,4,7,8 və 9) istifadə etməklə bu Təlimat tətbiq edilir.

4.1.3. İxrac təyinatlı nümunələrdə, idxal edən ölkənin tələblərinin əsas götürülməsini və ölkəmizdə mövcud olan qanunvericilik aktlarına görə uyğunluğun tələb olunmadığını nəzərə alaraq, sınaq nəticələrinin qiymətləndirilməsində müvafiq standartın, texniki normativ hüquqi aktın tələblərinə uyğun olaraq və əgər varsa ölçmə qeyri-müəyyənliyindən istifadə etməklə müraciət edənə lehinə Təlimat tətbiq edilir.

4.1.4. Sınaq nəticəsində sabit bir qiymətlə uyğunluq qiymətləndirilməsi tələb edildiyi, lakin spesifikasiyalarda hər hansı bir tolerans limiti göstərilmədiyi hallarda, bu təlimatın 3.2 bəndi tətbiq edilə bilmədikdə, həmin sabit qiymət eyni zamanda alt və üst limit kimi qəbul edilərək qiymətləndirmə aparıla bilər. Əgər etiket, keyfiyyət sertifikatı və s. kimi sənədlərdə qeyd edilən qiymət, ölçmə qeyri-müəyyənliyi nəzərə alınaraq analiz zamanı əldə edilən nəticə ilə birlikdə (analiz nəticəsi $\pm$ ölçmə qeyri müəyyənliyi) alınan interval həddlərində olarsa, bu halda “uyğun”, əks halda “uyğun deyil” olaraq qiymətləndirilir.

4.1.5. Uyğunluq bəyanatında istifadə olunan spesifikasiya, standart, qanunvericilik və s. hər bir sınaq nəticəsi üçün ayrı-ayrılıqda sınaq protokolunda göstərilir.

4.1.6. Sınaq nəticələrinin spesifikasiyaya uyğunluğunun qiymətləndirilməsi analizlərinin aparıldığı laboratoriya tərəfindən həyata keçirilir.